

390, França.

* Herault, 14.03.1940. Treballava, però el jornal era tan pobre, que no li permetia arribar a Niza, a gastar-ho.

* Herault?, 15.03.1940. Reb dues fotografies de ca seva, una del seu nét i l'altra de son pare.

* Herault?, 21.03.1940. Comenta que el jornal que guanyava era el mateix, mentre que el menjar d'allà era prou bo. Va enviar als de ca seva una fotografia feta a Touët-Du-Var.

* Herault?, 30.03.1940. Quan Jaume se'n dona compte que els seus no rebien totes les cartes, les comença a numerar i després de cada una, demana si les han rebudes per ordre. En aquesta carta explica que, en ocasions, anava al cinema, però les diversions eren mínimes.

* Herault?, 09.04.1940. Torna recordar als seus que numeressin les cartes enviades, dient que a la seva carta de resposta quina havien rebut i quan; també els demana que li diguessin quant havien pagat per rebre-les. Havia tingut un permís de sis dies, i el va aprofitar per visitar la seva família a França.

* Herault?, 25.04.1940. Seguia fent feina pel mateix mestre, cobrant el mateix (no especifica quina feina feia). S'interessa per saber quant tardava arribar una carta a les mans dels seus.

* Herault?, 21.05.1940. Avisa a la seva família que prest serà conviscat cap a un nou destí, però encara no sap la nova adreça. Diu estar mal a plè per no escriure

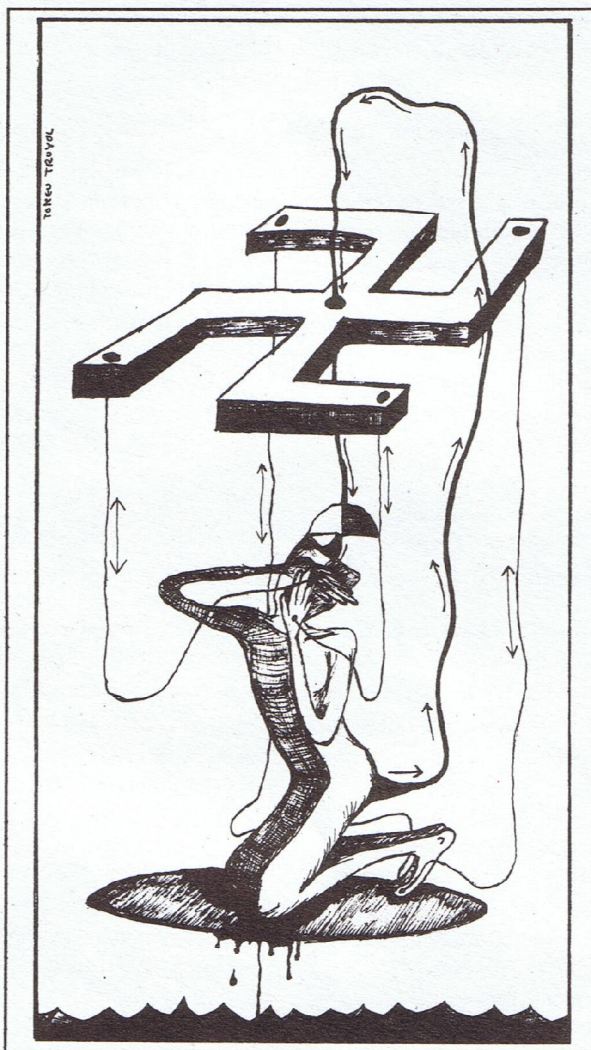
amb més assiduitat. Confirma que podia anar a veure sessions de cinema.

Havia passat poc més d'un mes, quan els seus pares li van enviar una carta (27.06.1940), davant el silenci del seu fill, sense obtenir una resposta.

Els dubtes

Encara queden dues cartes, les darreres, per comentar. La diferència d'aquestes amb la resta, és que en aquestes pràcticament no diu res més que es troba bé i que està en companyia dels germans de Floris; tampoc diu des d'on va poder-les enviar als seus. Aquests dubtes i el convenciment dels seus familiars que es referia als alemanys, fa fer pensar que ja era presoner dels alemanys.

* 29.06.1940. En aquesta carta només s'excusa per no haver pogut prendre contacte abans, dient que "sabreis que estoy cuntamente con los hermanos de Floris y de parte de ellos le dareis recuerdos...". Segons la família, en Jaume els venia a dir que estava en mans dels alemanys; si fa referència

a Floris, és perquè a Alaior, uns anys enrere havia vingut a viure Otto Frohlich, alemany, per a muntar maquinària per a fer portamoneders de plata i, al no haver funcionat bé l'experiència, s'havia iniciat en la fabricació de les frontisses. També ens fa fer sospitar que la seva situació havia baratat, perquè a l'escrit no indica ni on es troba (tal vegada perquè era traslladat o bé perquè no ho podia indicar), i no comenta cap situació personal més.

* 19.07.1940. En aquesta segona carta repeteix el mateix que l'anterior. Per una part diu estar entre els germans de Floris, afirmant que estaven junts. Però